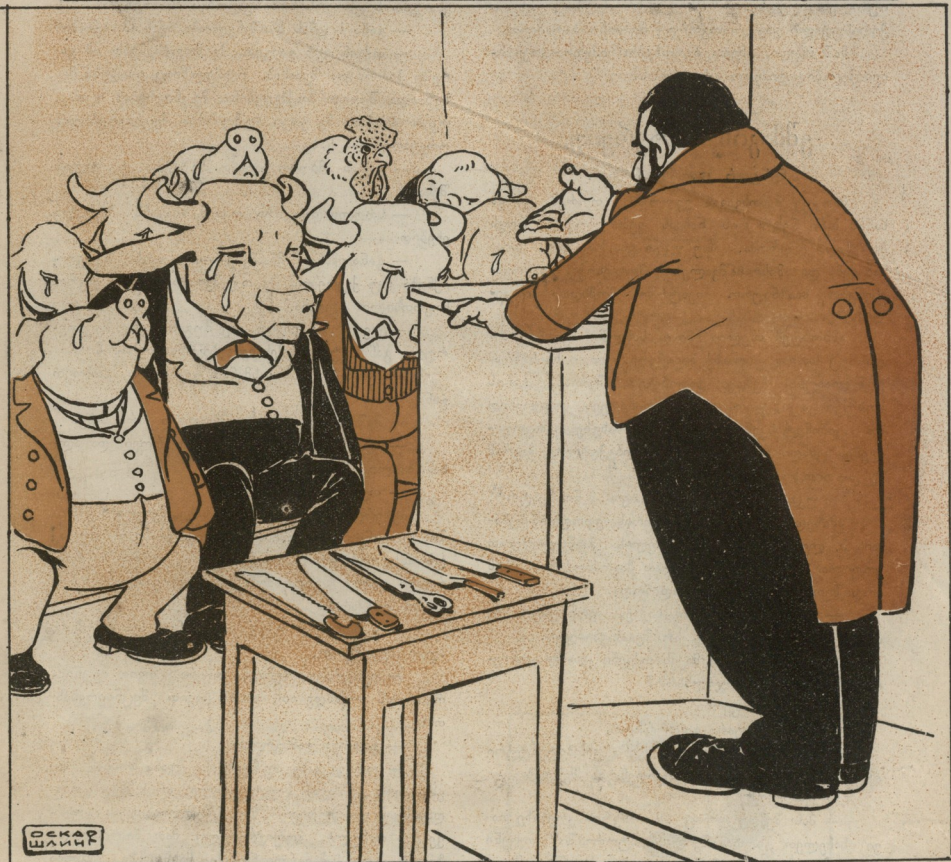


# მართავს

№ 6.

სალამური

ყოველ-კვირიული იჰმონ. ჟურნალი.



ДЕКАР  
ШАИР

ლექცია სასაკლავოს განსჯების შესახებ. ლიჭოფხაძია ს. ბიხოვისა

პირუტყვთა ექიმო. მოწყალენო ხელმწიფენო! ქალაქის ვამგობამ, როგორც დებუებიდან ვაი-  
 გებლით და აგრეთვე პატოცკემულ გაზ. „ლისტოკშიაკ“ შოიკითხავდით, აილო სესხი სამი მილიონი მა-  
 ნეთი. მილიონი, ბატონებო, ძლიერ დიდი რიცხვია და სამი მილიონი ხომ მეტი იქნება. ზენს კე-  
 თილს მმართველებს განზრახვა აქეთ ამ ფულების ნაწილი თქვენც მოგხმარონ. განზრახულია, ბნებო,

ჩენი სასაკლავო ძირითადი რეფორმების მოხდენა, დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებს საუცხოო იარაღები მოეპოვებოდა, როგორც დასავლეთ, აგრეთვე ტუპაცასაძრობი. იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ჩენი ყოველი მამები ამ მსუქანი თანხიდან თქვენს კეთილდღეობასაც მოახერხებენ მოწყობის ღვაწლს. ამა დახედეთ, რას გავს ეს დანები, ეს ხერხები და ეს მარწყუები! ეს ჯერ კიდევ პირველ ყოვალ დაძინათ იარაღები და სრულ იდაც არ შეეფერება ისეთი დამსახურებულსა და განათლებულ ქალაქს, რომელიც მწ წლის „თვითმართვლობის“ იუმბილეს დღესასწაულობს და რომელსაც ისეთი ქირისლეული ყავს, როგორც ბატონი ბატალია.

მაშ იმედი, იმედი ბატონებო! იმედით სიყვილი სჯობია უიმედო ცხოვრებას.

## ემშაკის ინტერვიუ.

### ნესტორ კლანდქესთან.

მარჯვე შემთხვევას ველოდი, თორემ კარგა ხანია ბანი ნესტორის ნახვას ვეპირებოდი. დღეს მოახებდა ღმერთმა, (ანუ უკეთ ვსთქათ გრ. დიასამიძე) და ამის საშუალებაც მოგვინება. მე მოგახსენებთ სააზნაურო თეატრში მომხდარ ინციდენტს.

ამბობდნენ ძნელია იმის სახელში მოსწრება და მეც სისამ დილაზე მივიქერი. დიდი ხნის ხრატუნ-ბრახუნის შემდეგ გამომეგება შვანთა ტანის მოხუცი კაცი, ჯერ კიდევ ნაძინარევი თვალებით და „კაბინეტისკენ“ შემბარებია. სახეზე უკმაყოფილების ცხადი ნიშანი ჰქონდა აღბეჭდილი, მაგრამ მე ეს თითქო ვერ შევამჩნიე.

— უკაცრავად შეუწუებისათვის, ბანი ნესტორ! ამაზედ მასწინძელმა მუნჯურის მეთოლით, (ცხადია ბ. ლევიცკის დროს სოფლის მასწავლებლათ ყოფილა) მიპასუხა და ნათლათ მაგრამბინა, რომ ბოდიშით საქმე არ გამოკეთდებოდა.

— თუ არ საზოგადო საქმე, მერწყუნეთ მე თქვენ ასე დილა ადრეიან არ შეგაწყობდით.

— სრული იმედი მაქვს თქვენი ყოველ გონიერებისა, რაზედ გასრჯილობართ?

— დიდი არაფერია!

— გთხოვ პატარა გეობრძანათ.

— გეახელით გავეცოთ თქვენი კომპეტენტური აზრი თეატრში მომხდარ ინციდენტის შესახებ...

— უმშუუ!

— მას შემდეგ, რაც 21 იანვრის კრებაზე თავი ისახლეთ „ალბანაშვილის ისტორიაში“, თქვენი აზრი ფრიად ღირს-მნიშვნელოვანი და ანგარიშგასაწევი ქართული „მოაზრე“ საზოგადოებისათვის, ქ

— მესმის.. მესმის. თქვენი სურვილიცა და კოლოც.

— მაშ იმედი არ გავაწიბოვებო! რა აზრის ხართ თქვენ გრაგოლ დიასამიძის რაინდულ გამოსვლის შესახებ?

— მოგახსენებთ. რამდენათაც მე წესწავლილი მაქვს გე ზელობა (უნდა გამოგიტყდეთ, არც ვერ დიდი დახელოვნება მიმიღია) მუშტრბში არის მრავალგვარი. მისი ესა თუ ის სახე დამოკიდებულია ერთობ მრავალგვარისა და ფრიად რთულ გარემოებათაგან. მის განსხვავებაზე ვაგონება აქვს როგორც შინაგანს (ს. ლიერ). მე მოგახსენებთ იმ გარემოებათა შესახებ, რომელშიაც იბადება მიზეზი და შედეგი მოქმედებისა. მეცნიერებამ იცის.. უკეთ ვსთქათ მე ვიცი მუშტრბის მეცნიერებიდან ორგვარი მისი სახე..

— განა სკენას მნიშვნელობა აქვს ამ საქმეში?

— თქვენ ვერ გაივით. მე მოგახსენებთ იმ გარემოებათა შესახებ, რომელშიაც იბადება მიზეზი და შედეგი მოქმედებისა. მეცნიერებამ იცის.. უკეთ ვსთქათ მე ვიცი მუშტრბის მეცნიერებიდან ორგვარი მისი სახე..

— თქვენ ამბობთ ალბათ მუშტრბისა და სილის შესახებ..

— სრულიადაც არა. თქვენ სავანს ზერულე ცხებიო..

— განა იმასაც მნიშვნელობა აქვს ზერულე იქნება თუ ქვერულე? მე თუ მითხვით თავი უფრო საფრთხილო ალგაია..

— უფრობა იჩნეთ. მე მოგახსენებთ მეცნიერული განმარტების შესახებ. სჯობს მომისმინოთ.

— აქი თქვენს მოსასმენათ გაახელით, გთხოვთ განავრძოთ.

— მაშ ვერ. მე ვიცი მხოლოდ ორი სახე.

— არა სამი.. გოთუა, ხეჩატუროვი და ალბანაშვილი..

— თქვენ მიშლით!

აქ მრისხანა მასწინძელმა სახე შევიკა. მე შიშის ურულაქლმა დამიარა. ვიფიქრე: ვაი თუ აქ დემონსტრაციულათ განსახიეროს ორივე მეცნიერული დარგი მუშტრბისა მეთქი და ვამჯობინებ ბოდიშის დაწკარება.

— უკაცრავად თქვენთან, ბანი ჩემო, მეცს აღარ შეგიშლით.

— უკაცრავათ ჩემთან კი არა, თვით მეცნიერებასთან!

— გთხოვთ განავრძოთ.

— ორივე სახე მუშტრბისა დასავლობია. მაგრამ არა ერთგვარ მიუტკეველები. არის შეგება თავდავიწყებით, წუთიერი, შეუგნებელი და არის აგრეთვე განზრახული, მოუქრებელი. მათ შორის დიდი ზღვარია და სამართლიანობის სასწორზე ცხადია პირველს უპირატესობა მიყვება.

— ამ შემთხვევაში რომელ მათანსა აქვს ალგაი?

— აქ მეორე დარგის ტიპური განსახიერებაა. გრიგოლ დიასამიძე ისტორიაში ცნობილია, როგორც ეფექტებისა და ვერცე წოდებული „რამბაზი“—ს მოყვარული ტიპი. თუ ჟურნალ-გაზეთობის დავიჯერებთ, თუმცა ძნელია კია ამ გათხსნიერების ხანაში მათი დაჯერება, მაშინ იმ დასკვნამდე მივალთ, რომ თეატრის ინციდენტი იყო მოფიქრებული, მოსაზრებული (თუ კი შეიძლება აზრი ვიროს ამგვარ გადაწყვეტილებაში) მოქმედება.

— თქვენს პრაქტიკაში ხშირიათ ჰქონია ალავი ამ სახეს? მეტროპისისა?

— თითქმის არასოდეს. მე მიმდევარი ვახლავარ უფრო პირველი დარგისა.

ჰქონდა თუ არა საბუთი ბნის დიასამიძის ეგრე მოქცეულიყო?

— უმინებოთ არაფერი ხდება, მაგრამ ჩემის ფიქრით ბნის გოთუას მოსაზრებას არ უნდა გამოეწეა ბნის დიასამიძის უაზრობა. ეს საკითხი შეიწეოდა უბრალო დიპლომატიური მოლაპარაკებით გათავებულ იყო, მით უმეტეს, რომ ბნის გოთუას დიდი მიღრეკლება აქვს დიპლომატიკისადმი.

— სრული ქეშმარიტებაა. ამ მიღრეკლებას, როგორც ამბობენ, შეშეშვების შედეგად იჩენს.

— არა, ეს ტყუილია! უშეშვებისა კაცმა თობიდანვე გამოიჩინოს წინდახედულობა, ვიდრე კატასტროფის შემდეგ სულგრძელობა და კეიოლსულობა.

— მაშ თქვენ გმობთ ამ საკციელს. არა?

— სრულის ჩემის არსებით! თეატრის სამოქედო ასპარეზო არჩევა, თორეტი საათის მომზადება, მოულოდნელი დაგვასხმა, ყოველივე ეს მეტის მეტათ ამძიმებს ბნის დიასამიძის დანაშაულს. მე ვაივარცხ, თითქმის ინციდენტის შემდეგ პართენს ეთქვას: „მომიყვანეთ გრიგოლი, მინდა გადაეცეხოთ და გადავიკონოო.“ არ ვიცი რამდენათ მართალია ეს ხმა, მაგრამ ჩემის აზრით ასეთი განცხადება, განცხადება არა გულწრფელი, უკუ ეთქვათ ზეიეზუიტური, ადვილათ გააღვიძებს ადამიანის გულის წყრომის და წარმოშობს პირველი კატეგორიის განსახიერებას.

— ბნის ამირეჯიბის შესახებ რაღას იტყვიო?

— რა უნდა ვთქვა. როგორც მოყვარული „ხელოვნების“ ის მოწამე ვახდა ამ ინციდენტის, მორჩა და გათავდა. ყოველივე საფუძველს მოკლებულიათ მიმანია ის ხმები, თითქო მას ვაგულენა მოეხდინოს პატივცემულ გრიგოლზე. ჩემი აზრით ბნის გრიგოლს კი შესწებს იმდენი ნიჭი, რომ დაუხმარებლათ მოეხდინა თუნდაც ასეთი ეფექტიური სკანდალი.

— ამგვარათ თქვენ საესებით ამართლებთ ბნის ამირაჯიბს, არა!

— მივირის ღმერთმანი! რაში უნდა დავსდობრალი, როცა მისი დანაშეული არა სჩანს. მე ვა-

ვათავ. თუ სხვა არა გაქვთ სათქმელი ცხარე-ციხარე ბრძანდით.

— გვახლებით, გვახლებით... მხოლოდ ერთადერთი კითხვა: რით გათავდება ეს ინციდენტი?

— ეს იმაზედა დამოკიდებული ვერც დაიწყაო. შეიძლება მშვილობიანათ ვადაწყდეს, შეიძლება ისევ სკანდალი მოყვდეს.

— უკაცრავათ, ერთი ეს მიბრძანეთ, კუდიან ვარსკლავს ხომ არა აქვს ვაგულენა ასეთ საქმეთა გზირებაზე?

— რა მოგახსენოთ. ფლომარიონი მაგის შესახებ არავითარ ცნობას არ ვვაძლევს. ჩემი აზრით უფრო მერს ვაგულენა კუდიან კაცებსა აქვთ, ვიდრე კუდიან მშვილობიანებს. მშვილობით.

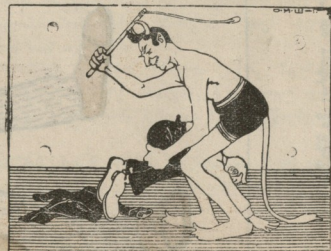
— მშვილობითა გნახეთ ქუჩაში გამოეცილი და გულდამშვიდებით ამოვილენთქე. მშვილობიანათ ვადარჩენა არც ისე პატარა საქმეა.

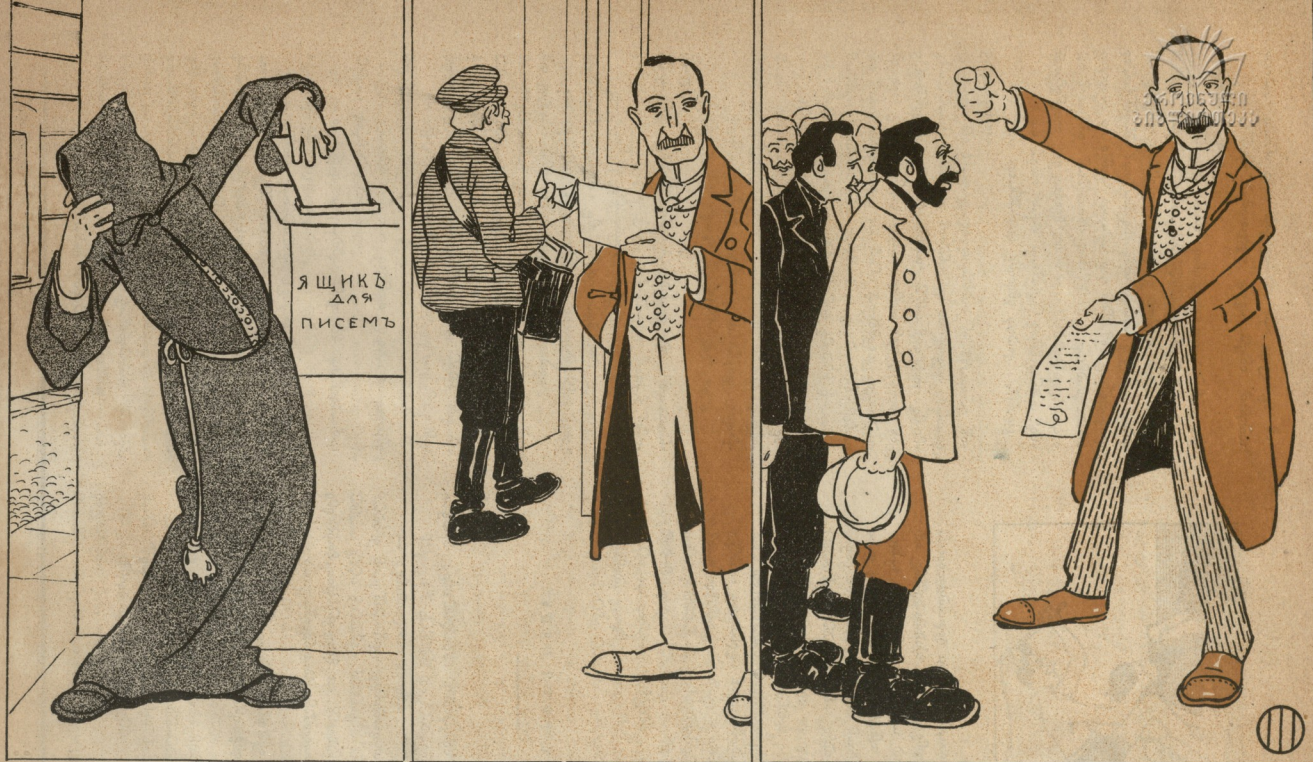
ენაქო.

ჩ ე მ ი ს ა ტ რ ფ ო .

მომტაცეს ტურფა—სატრფო გულისა, მოუვალ მიაზე დაბინავეს, საცო არ ძალმიძს მივყვდე—უშველო, გადავარჩინო მტრების სიავეს; საცო მკველებად შავი ღრუბლები გარს ახვევია სატრფოს, თავს აწევს, სქელსა ნისლეზში გამაჩვეული ვერ დაკარგული ტანჯვით სულსა ლეეს.— ასეთ ყოფაში რომ ვხედავ სატრფოს, ურომლისოდაც ყოფნა არ მიღირს, ცხრა კილტულს მყოფი, ხელ-ფეხ შეკრული სანამ გაუძლებ, ვებრძვი ყოველ ქირს, რომ ჩემი სატრფო—ტურფა, ღამაზე ახლო დამიჩრეს, ვილოცო ღმერთად და შევებროძოლო სულის შეხვთავ უსამართლობას იმისთან ერთად.

ს. ჭაბუკი.





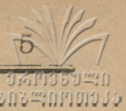
## „მუშების“ ოინბაზობას!

ვინმე „მუშამ“ (НѢКТО ВЪ СѢРОМЪ,) მუქარის წერილი ჩაუშოა ფოსტის ფუთში და ჩუმად განშორდა იმ ადგილს. ამა რა იცოდა საბრალომ, თუ ამით ბნ ღირეკტორის ტრამევისას ასე ,,გააბრაზ-გაანაწყენებდა“?

ტრამევის დირექტორმა მიიღო მუქარის წერილი. ერთობ განრისხდა. პირიდან ცეცხლს ყრიდა და თვალთაგან მდუღარე-ბას. იმან უცებ მიაგნო „ბოროტ-მოქმედითა“ კვალის. ცხადია, „უმალური“ მუშები უმრეტრებდენ რასმე.

ღიბბარა მუშები და უთხრა: მე მშინღარა არ გვეგონათ. ჩემა არსება ტყუილებით დაცხრილულთა. აი შეხედეთ, რასა მწერენ მუშები. არ იყიჭროთ მარტო ხუთი ანწეჩის სქემე გაჰართოთ. შავისთანას ჩეენ არა ერთსა და ორს მოკაქუობთ! თქვენ უთხარით თქვენს ამხანაგებს, რომ მე არა





# მართლა ასეა?!

(ხმა სთვლიდან)

როდესაც ვხედავთ, ჩვენი ნაშრომით სხვები ცხოვრობენ ღვინით, განცხრობით, — ჩვენ კი შიმშილით სულელებ გვხვდება, — მაშინ ვკითხვლობთ: ასე რაა ხდება?!

და როცა ამა ტანჯვის მიზეზებს ყველა ჩვენგანი სწავლავს და ეძებს, მაშინ აქ მღვდელი განდგება ხელათ მიმე მიზეზის, „ავიღო ამხნელაო“: „შვილებო, ქვეყნათ რაჲ რამ ხდებაო, — ნუ სწუხართ, არის უფლის ნებაო. ღვთის ნებას უნდათ ნუ ეყარობითო და ნურც უტკბით მიღიდრებს მტრობითო. მე აქ მოგიყვანთ მაგალითებსო: აბა, შეხედეთ ხელის თითებსო სიღიდ პატარე მათშიც არიო... ვინ გაასწორა მთა და ბარიაო?!

ყველაფერს ღმერთი საზღვრავს ვიდრეო ხომ სიღარიბე და სიმღიდრეო ერთხელეღ ღმერთმა დააწესაო. თქვენ-კი როგორ გსურთ მოსპოთ ესაო?! თუ არ იქნება უფლის ნებაო, — ბეწვიც-კი არვის დაკვივდებაო.

მეც ენა-პირი მაქვს იმ უფლისო, ვინც ხალხს თავზეც კი ბალანს უთვლისო. ვერც ვინმე შეცდის ამ ღვთის ნებასო მეც მას ვასრულებ, რაც ღმერთს ნებაგოსა“.

—  
 იქ მღვდელზე ვიწყით ყურების ტკეპა; ვსთვით: „რას ეძახის ღვთის ნებას ნეტა?!“ და რაც ჩვენ ენახეთ... თქვენი მტერია... ნუ თუ ღვთისგან მღვდელს ეს უწერია?! ნუ თუ ისა სურს ღმერთს სამართლიერს, ლეკმა წავლიჯოს მიძღარმა მშვიერს?!!

—  
 ღმერთმა „მის ნება“ თუ მღვდელს გადმოცა; მაშ მღვდელი „სტარაგებს“ ჩვენ გვისევს როცა; მათი მათრახით რომ ტყავი გვჭრება, ალბათ ამასაც „ღვთის ნებით ზერება“?!

—  
 როს გვებარკენ, გვეყრიან ულუკით სრულათ, ნაბარკეს აქცევენ სულ „დრაპის“ ფულათ მით რომ მღვდელს ჯიბე გაეკვისნება,

ნუ თუ იქნება ესეც ღვთის ნება?!

—  
 თუ ღვთის ნებაა დაკვიფრა ბეწვის, მაშ, სიტყველით რომ დღეს კანი გვეწვის, — ღმერთს სურს კონკეტის ძირს ჩამოკეცვა?! მიტომ იქნება მღვდლის შემოჩენა?! ალბათ, „სასწაულს“ ახლენ მღვდლის ხელი

ასრულებს, რაც კი ათის საქნელი. და, როცა ჩვენ მთლათ შიშვლათ დაკრებით, — მღვდელი შემოსავს ცოლ-შვილს ფარჩებით. ალბათ იქნება ესეც ღვთის ნება.

—  
 როცა მღვდელი ზღის სკოლებში შვილებს, შეგზარის მიძღრებს, კობტათ მოსილებს, ჩვენი ბავშვები კი შშვრათ ჰყრიან, შემოგვტერიან, ცხარე ცრემლს ღვრიან, „პური, პურიო!“ — იშვერენ ხელსა (იმითი ცოლვა მიეცეს მღვდელსა) ხომ ვერც რას ვაქმეით, რაც არ გვექნება?.. ნუ თუ ეს არის მეფუის ნება

—  
 როდესაც ყველა, ვინც გვჩავრავს, სისხლს გვეწვს, ჩვენს დამონებას მღვდელს ავალებს, სთხოვს, — მღვდელი ჩვენს აზრებს აღებს ბოროტლებს; მხავგრეულების წინ გავგზდის მომარჩილებს. ალბათ იქნება ესეც ღვთის ნება

—  
 როს მყვლფეულები შრომის ჯილდოთ მღვდელს პატეხსა სტემენ, — აქ „ხელი მპანს ხელს“, „ხელთ ბანის“ შემდეგ მღვდელს იჯუნენ გვერდს, მღვდელიც გადადის მათთან „ლავერდს“. ნუ თუ იქნება ესეც ღვთის ნება?

—  
 როცა ამ გვართ, ჩვენი ნაშრომით ცხოვრობენ მუდღე ღვინით, განცხრობით; ჩვენ-კი, — მუშა ხალხს კუჭი გვიხმება. ნუ თუ ყველა ეს არის ღვთის ნება??

ფონ ტეუო.

დე მ ქ მ ქ მ ი.

(ლილიკატს სა.წრთ)

**ოზურგაბითი.** მოკაოქეპებს დავრია ძველი კიორი „ნაქალანდვი“. მუსრი გაავლო ქათამ გოქსინციოურს. ხენტრუცობა და ყარკუშობა აღდგენილ იქნა.

— ახლო მომავალში გაიხსნება კბილის საეკი-მო და ტულაიის მოსარჩენი კაბინეტი. — დავა აღ-გილზევა, თუ სად აჯობებს.

**შემოქმედი.** ძლიერი სროლა იყო. ბევრი მერიშალა კონდაშში ორი თხლეთი ქტეულიყო და ძლიეს მოაგნეს სამი დღის შემდეგ ბეცრს წაუხზა მუცელი.

**ლიხაზური.** სანამ აღესას არ მონაყს სულ ვი-ტეკეობა, სამოსახლო მიწას ხილსთავულ ასკანდებს ყერ დავენებთ, ძროხების საბალახოთ დაგვირდ-ება ოდესმე.

**მოსავალი** („ჩეტა“) მეცენახებები შეუდგენს სხვისი ადვისი გადაკაფებას.

**შუნი.** მშენიერი ამინდია. აფთიქრები-ფერშლები და ხუტები ყველა უხვ მოსავალს მოე-ლის. ხუტებმა უკვე აუწყეს ფასი კვერნის ტყავს.

**ჰანატი.** დეკანოზების სკოლაში ჯერჯერო-ბით ორნახევარი ემაწვილია. ვიცე-სმოტრიტელი ლაე-რენტი ეპიფანეს და რაფიელს ევაჭრება.

**ხიდისთავი.** აღარ გვეყვს ტარნანანო, ესლა ლახიერ ბლადოჩინით ვიქტეუთ თავს. სმაგიეროთ ლახარემაც ყველა გვიშვილა.



### დაკარგულ სატრფოს.

#### I.

დიდი ხანია დაგეტებ პირიმშვე, სატრფოვ გულისა, მაჯრამ ვერ გპოვე, ველარა ემბლეშვ სიყვარულისა. ბართ აღარ ხარ ლთაებავ, ვერ დაგინახე თვალითა მთას ხომ სულ აღარ ეწვევი მარად დაბურულს თოვლითა. ქარიშხალს ვაპყე? არ ვიცი თუ აღმოსავლის ზენამა დაგებრა... შორს წარგიტაცა დუხჭირ ცხოვერების დენამა? თუ მუხთალ მტერმა ხელთ გიგდო, გამომამწყველია საკანში მავრათ ჩავიკრა ხელ-ფეხი უსამართლობის აკვანში? თუ ზღვის საამო ფურჩულმა ვიგიტყულია თვისკენა გულს ჩავიკანა... დაგძლია... აწ აღარ გიშვებს ჩემსკენა? არ ვიცი... მარად დაგეტებ მთა-მარად, ყველით შორისა... ვაპ რა ძნელია დაკარგვა საყვარლის, სულის სწორისა!

#### II.

ხშირად რუს ახლო, მწვანებზე, ტრიფის ჩრდილ ქვეშ მწოლარე ყურს უგდებ იმის ჩუხჩუხსა გულ-დაკოდლიო, მწუხარე. ბულბულსაც ვუსმენ: როს სატრფოს

უგალობს ტკიბლსა ჯავრებსა... ხან აღხენს მშენიელს, ხან გარბობთ აულშის შავსა დარდებსა. მაგრამ მათ ხმებში ვერ პოვე შენი ხმა ნახო, ნარნარი და მწრე ფიქრებს ვეძღვეო უშენოთ დამწვარ დამდნარი. ხშირათ ჩასვლისას, როცა ზვე შეთამაშებს სხივებსა და მკრთალ სინათლეს, მოაფენს მინდვრისა ვარდ-ყვავილებსა, დაგეტებ, მაშინც დაგეტებ, მგონია მათთან ვაქვს ბინა მსურს ვნახო... გრძობით სიმთ ვაგეკო სიმღერათ დავდნე შენს წინა, მაგრამ ვერ გპოვე, ველარა სიკოცხლე, ჩემი მიზანი და სოფლად როგორც ეულო დავდივარ შენი მგოსანი.

#### III.

უკვე დაბინდა ჩემ კახე გაცეკო შავი ღრუბლები მთეარე წყელიადმა ჩაყლობა, არ ნათობს მისი სხივები, საშოშარია მგზავრობა, ბნელში სვლა გასაქირია, ამ ტიალ ღამეთ მოარულს დიდი სიფრთხილე სჭირია. მაგრამ მივდივარ... მშოშორობა რა წესი არის ვეჯეკის, ვინც რომ გასაჭირს გაუბრძის ვით ჩაითვლება კაცად ის? დაე ამქუხრდეს თუგინდ ცაკ დამსეტყვის შეუპოვარი უკან მაინც არ დავინევე მტრისათვის სჭირის მთოვარი. განვავრძობ წინ სვლისა... შევარყევი სამყაროს მიძინებულსა და გამოვიწვევ მაშველათ ბედისგან დაჯანგებულსა. მოვივლი კილით-კილდესა, შევძრავ ზღვის უფსკრულს ტიალსა ავაწიოკებ ყოველ არსს, ცას ვასმენ იმით ღრიალსა. და მაინც, მაინც მოვანახავ... დავმსხვრევ შენსა საკანსა დაგისნინი... ყელს მოგვხევი სატრფოს, სიკოცხლის საგანსა.

ღე ქ ე შ ე მ ი .

(ანათებას სააგენტო.)

**ქუთაისი.** ფაქტებმა საბოლოო დადაგინეს: პირველი მარტიდან მოიწვიონ კიდევ მეორე ასე ული აქარლებისა, პირველი ასეულის თვალ-ყრის საღვენებლოთ.

**იქიანვე.** ქუთათურმა მწიღილოსნებმა გადასწვეტეს ამ განაზუღულზე პარზი ან ტოკო ვად მოიტანონ ქუთაისში, ხოლო 1912 წლისათ კი ჰე კინიც.

**იქიანვე.** ქალაქის თვითმმართველობამ დადაგინა: ის 1000 მანეთი რომელიც ძველმა გამგეობამ პირველ სამოქალაქო სასწავლებელს დაუწინა დახმარებთ, თანასწორობა გაყოფილ იქნას ქუთაისის მარზაში არსებულ ყველა ამგვარ სასწავლებელთა შორის.

(წვიას სააგენტო)

**ხამტრედა.** რკინის გზის აფთიაქის მოსამსახურეთა შორის დიდილიმატიური მილაპარაკება შეწყვეტილია.

**იქიანვე.** დეპოს სამკითხველოში მარტო ჯდომისა და მწუწინილობის გამო მოხუც ეზუკიას დაამოქანარა. ამით ისარგებლა თავმა და პირში ჩაუხტა დამნაშავე ჯერაც ვერ გამოიყენეს.

**იქიანვე.** რკინის გზის თეატრში რამოდენიმე სცენის მოკვარე დასახიჩრდა. საქმისადმი გულგრილობის მოსასპობათ განიზრახეს გულის გათბობა და მიიღეს მემახურებელი სიხბე. შედეგი შეხურებაა, მაგრამ თავისა და არა გულისა.

**იქიანვე.** ქართული წარმოდგენის დროს კინალამ ორ ბავშვი გაიყინა და ერთი დაიმტვრა. მიხეზათ იმ ვარემოებას ასახელებენ, რომ ამ წარმოდგენების დროს არც დაბრახს აბობენ და არც ფანრებს ანთებენ.

**ხამტრედა.** მატერიალური სკოლის მოჯარაღრეთა შორის მეტოქეობა დასრულდა. გამარჯვება ახობაქეს დარჩა. საზოგადოთ ეს დაწესებულება განთქმულა საეშაქო ამბებით.

**ბაქო** (შეშთხვევით) აქით დიდი მზადება თებერვლის პირველ რიცხვებში გაიპართება ქართული საღამო ახალ გახსნილი სკოლის სასარგებლოთ. ქუთაისიდან გამოწვირილია 567 ჩოხა, რადგან საღამოზე დასწრება, როგორც აბობენ მხოლოდ ნაციონალურ სამოსელში შეიძლება. თერძები გამაღვებით მუშაობენ.

## ტყუას ჩავიქტავუს..

ტყუას გასრეველო, დაღვრევიღსარ, მოციქუნია! რადღ უზროთ შირს სიფრცხსენ გაიქრებია... შენი მანტია ქარს მიწახე გაუფრია, ზედ თვისუფლით ნაფრადობენ მტლები, ტურები...

გე მტაცებლები არხინათ თავისთავს კრანობენ: თუ რომ სახილხო შეამწინეს შეის იტყვიან... ტყუას, დიდებულო, აქ ბატონათ შენი არ გცნობენ, გე მტაცებლები აფას გეშახე შენ გრძახებლობენ...

შენ ამ მოველენს არც-კი გინდა გასწე მსუხი, როცა ამ ხვედრში თითონ გსატყვი ენრდებია... ცხს, შუდამ გუღვრეს, შენც გრძახიათ გადმანაქუხი უხეი ცრეველებით აფსება ცრე თვალეობი...

რათ გასტყრე ზღვას, მუდამ ფისზელს, მუდამ მოძრავს? იქნებ არ მოგწონს შენი ის ზვიერთათ მუღმეოი სრბოდა?! ხან თითქოს კადემ უკობრები, ახადრე თავსა... რიი?! — რომ კანკალე სიღვივსან და მოკდის თრთოდა?!

„სსუ“... ნიაშა  
გასრდალა...  
ტყუას გაღვრევაგად  
დამძრდალა...  
მის სიომ შეებლი  
გაღვრეობენ...

გე შოატტეს დიღის  
საღამო სტეფრენს:  
ნაღვრად საშია  
დაღის შირს სისიას,  
სიომ მომგვრევი  
მძაფრის სიღვივის,  
გუღვრეს მფთრავი,  
როგორღ ისარ...  
ტყუას კვლავ ათრთოდა,  
მწრეთ მუგნესრნი!  
სუფთ მომრტყევით  
გაწოღინს...

ხემ-ხეს სუღევი  
წურტრტისა,  
თითქოს სიღვიფრს, რომ  
ხადღა სთხოვეს:  
უგანასწეღათ  
გამოეთხოვეს!  
სიკვდელს დაღვრეს  
აქ უფელგან ტახტი:  
მოძრადის მძიმე  
ამისი დასტია!  
იქით-კი შირს, იქ  
ნაქუბს და ფტყუბს,  
რომ გუკონებენ  
ხარ-შესწეღე იტყუბს,  
რადღ გრება აქეთ,  
თითქოს მსუღეობენ!...  
თა დროს გვა!  
რას სუღეობენ?  
„სსუ“ სსუ“ ნიაშა  
დასტისს ტყუას...  
ტყუას მუგნეს  
ამოიგნესა.

—რა, მიხუცო!  
 არ მოეწონს, ვასა?  
 —„შეიღო, დგაღხდა,  
 გხედე, ქვეყნა:  
 ტყე სთარეშით  
 დიურსა ტურებს!  
 ეც სიგონჯუს ვის  
 არ მოამდურებს?!  
 სიკვდილს ვითხვ და...  
 ადარც ის მოადის!“  
 —მოფე, ბბუე!  
 —, ეც, როდის? როდის?!

და გუფსკლევი უმასუნო ბებრის კეგეს  
 რადც სხარ ზმთ ამოჩად, მოედო ტუესა!..  
 ტუესკი, ტან გაქერჩილს, წაფიქრებულს-მოეწეხია  
 შტევი უზროთ შორს სავრცისკენ გაეურება...  
 სათანკრძობო ძაღს თითქოს ადარ შეიწან,  
 თავისიანის მწარე გუნეს არ ეეურება ..  
 ნ. ზომლეთელი.



მ ე ს ც ვ ი რ უ ლ ი .

(ფოთის არტელისათვის).

მსურს სტირიზე დავილინიო  
 მეგობართ გულის წყლულები:  
 ვკითხო: რათა ვართ მარად-ფაშს  
 მონურათ დაჩაგრულები?  
 რათ გეწილავს დიდი, პატარა

ვეთრევით ბედით კრულები,  
 რათ გავაჩინა უფაღრმა...  
 სხვის ბედის მონარტულები...  
 შეგნება მკირე რათა გვაქქს,  
 და არის ვიღებთ ყურათა?  
 ეურნალ ვაზეთის წაკითხვა  
 რატომ გვძავს უბედურათა?  
 საბავეერთო კარტ-ნარდი  
 ვისწავლეთ ოსტატურათა  
 არ დავივიწყეთ ბახსიცი  
 თავისა გასახურათა?  
 რისთვის ვიწამლეთ ცხოვრებას,  
 თავს რად ვიფუტებთ ძალათა  
 ან კი რა თავი გვამშვენებს?..  
 როგორც ცოცხალი კალათა,  
 საპარასკევის გდებული,  
 გარეთ სველ, შვინთ მშრალათა.  
 მოესლუგართ აქე ბოქებთან  
 საომრად, დასცალათა,  
 ამა მიგსლით სახლამდე  
 ფეგებზედა დგას ძალათა.

წავთ-სადგურისკენ წავიღეთ,  
 სადაც ზომოდებს ტვირთავენ,  
 ბახუსის მოციქულები  
 აქე ბოქებსა ხვრიტავენ  
 და მაკარონის მილითა  
 მუნითგან ღვინოს ხელიავენ,  
 ზე-დამათვრალნი ბოქებზე  
 თვალებს საბრლოთ ყლიავენ  
 მითრბი უნდა ამ საწყლუმს  
 თორემ მეტს ვადავვიკრავენ

აქედან მალე დავბრუნდით  
 სტირიო, გიკურთხე ჯანია,  
 უყურე, გზაზე თუ ნახო  
 ანდრია აბურჯანია:  
 „ვევლარ ტრის შვინ თხოვნა თქვა“  
 ტყუილით ვაუგზავნია  
 და სამათრახოთ აზომე  
 იმისი ბეჭის განია.

აქ უცებ ყავახანაში  
 შევალთ და ვნახავთ სვირსა,  
 ერთისა წაგებ-გოდებას  
 მეორის მღერას, ხვირსა,  
 ვით განატყოცნი მებხისა  
 მიქრიან კამათლები,  
 უკან მისდევენ კამათლებს  
 მენარდის მარჯვე ხელმბი,  
 როგორც თაფუნს კატუნა  
 შიმშილით ვინახულები...  
 დასტაცე ხელსა ხელია



და შეაჩერე მენარდე  
 უთხარ: „ამ უწყსოებანს  
 რატომ ჩადიხარ გიყვარდე?“  
 თუ გითხრას: „რა ვქნა ძამია  
 ცხოვრებამ მოიტანაო,  
 და რომ არ იყოს ასეთი  
 სასოწარკვეთის ხანაო,  
 თვითონ ვასაჯე მზგავს რამეს  
 მე ჩავიდენდი ვანაო?“  
 მაშინ უცხუნე მათრასი  
 და მიუძღერე სტიკრია.  
 უთხარ თუ: «ლოთაიები  
 არ გვიდა, აღარ გვეკირია,  
 მიხედეს ყმაწვილი სად არის  
 სიწითლე გასპკირია.»

ნალრა.



### შეკითხვა ეშმაკისადმი.

4 თებერლის სხომამზე, როცა თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებდა თვით შთავარ ეშმაკი, ხოლო მდივნისს ბ-ნი ტარტაროზი. შემოტანილი იქმნა შეკითხვა თფილისის „ხელოსანთა გამგეობის“ მამათა მოქმედების შესახებ შემდეგი შინაარსისა.

„მოუხსენება თუ არა მათ უეშმაკეულობას, რომ ჩვენი ძვირფასი მამები „ხელოსანთა გამგეობა“ და მტადრე პარიკმხრეთა მამასახლისი და ზოგიერთი სხვანი, თავიანთ მოვალეობათ მხოლოდ ფულების მოგროვებას და დაიპისქანს სთვლიან,

რომ სახელისონს ვადების მოწმობისთვის ორი-სამი საათის ვეზამენს კმარობენ და ისეთ ექპერტებს იწვევენ, რომლებიც მათი ბუკისა და სტრუქციონსნი არიან.

რომ „კარკე ყოფაქცევის“ მუშებს თავის მდარველობის ქვეშე აყენებენ, ხოლო „მავენ პირებს“ მთელი წლობით აწვადებენ ასეთივე მოწმობისათვის,

რომ კარკე სადილ-ვახშამისა და სხვა ამგვარი გამოსარჩენის გულსისვის ვირს ხებედ ვაიყვანენ და ცხვარს ტყელიყოს დაამახებენ.

„ოუხსენება მას ყოველივე ეს თუ არა და თუ მოუხსენება რა ღონისძიების მიღებას აპირობს.“

„პირველი არტული პარიკმხრებრისა.“

ეშმაკია საბუომ გულდასმით განიხილა ეს საკითხი. დიდი ხნის კამათის შემდეგ დაადგინა ის ვადეტეს შეკითხვათა კომისიის უკანასკნელი მსჯეუარის დასაღებთა.

შ ა რ ა დ ა. **საქართველო**  
**ინტელიტუალი**

ზოგი დიდ რამეს დაიწვიროთ,  
 ზოგი პატარის მეკრია.  
 მე ბაირალი მწერლისა  
 აროდეს არა მჭერია,  
 შარადა რაა,—დღემდისინ  
 არც იგი დამიწერია!  
 რა საჭიროა, ვფიქრობდი,  
 ქალღლს ვადინო მტერგია,  
 ვერრა აამო მოყვარეს  
 და გაიჩინო მტერგია!  
 დღეს კი აღოქმანი უარყვავი,  
 გული მაქვს ანაძვერგია,  
 ქარავმით თქვენთვის სათქმელი  
 სიტყვა მაქვს ერთობ ბგერგია,  
 მაგრამ ჯერ ერთსა მოგიფიქრობთ,  
 სხვაზედაც შივა ჯგერგია...  
 იცოდეთ მისი სახელი,  
 ვინც ოლიმპიელთ წვეგრია,  
 ვისაც ნიკი აქვს ნაქები,  
 ზეციდან მონაბერგია!  
 ქართველ მწერლებში მარადის  
 პირველი რიგი სჭირია!

მაშ ასე... თავაზიანათ  
 იქნებ წამომყვეთ ტყეშია,  
 მცენარეს ენახავთ მკენარსა,  
 მისაწყვეტს რილით ღერშია,  
 მაგრამ მთლიანათ არ მინდა,  
 ნულარ შემარჩენთ ხელშია!  
 (ურჯულთა იქაც ამოდის,  
 სად ვარდი ნადათეისია!)

ბოლო მარცკალი მოსწყვიტეთ  
 მარჯვეთ, სიმტკიცით, რწმენითა,  
 მომდიეთ... ბოლოს მადლობას  
 მომიძღვინეთ ტკბილი ენითა!  
 მაშ ნუ შევდგებით, შარადის  
 გზა გვიგაროთ ქმენითა,  
 თორემ ველარს ვავხდებით  
 მერმეთ და თითოზე კენითა!

რაც დავგრა, რისგანც წავგლიჯეთ,  
 შნახული ვაკეთ სიაში!

მაშ ტუიდან ჩქარა წამომყვეთ  
 სომხების ვკვლესიაში!

იქა დგას მამა მლოცველი...  
 აღმათ გინახავთ ყველასა!

მისი წოდება სწვევია  
 საწყალი ხალხის წველასა.

თუ ჩაუვარდით ხელშია,  
 მე ნულარ მომთხოვთ შევლასა!

მაშ სიტყვას იმას ნანახსა,  
 განმეორებულს მარცკალსა,

რწმენით მოჰკვეთავთ პირველსა!  
(არ ვერუბო, ვამბობ მართლსა),  
და ეგ პირველიც წაიღეთ,  
რაც გვეონდა, დაუმატევით,  
ეგ ისე ძნელი არ არის,  
მე ტვირთათ ნუ დაიბადევით!..

შემდეგ გაზაფხულ ნაშობი  
ყვავილი შევაზე გაყვევით,  
ბოლო შორს გადაიტვირთვით,  
თავი კი შეინახევით,  
და რაც რომ ზევით გვეწერა,  
ესეც მათ წაუმატევით!

ახლა რუსეთში, თუმც კივა,  
მოგვიწვიეს ჩვენ წოწიალი,  
პეტრეს ქალაქი ხომ იცით,  
იმახ ჩაუღის ტიალი..

ვიცი ხორგელა იგონეთ,  
აგიტყდათ გულის ფრიალი!  
ესეც შუაში თანსწორათ  
გაჰყვევით, ხომ მოერევით,  
კალმით იქნება თუ დანით,  
გინდათ ხანჯალითა წვერებით,  
შემდეგ პირველი ათრიეთ,  
რაც გვაქვს, მათ მიაკერევით.

ეს მხოლოთ დასაწყისია,  
პირველი სიტყვა სათქმელი!  
კიდევ-ღა დავგზრა მეორე,  
ბოლოზე მოსამატელი.

მაშ ნუ იყოვენებთ, წამომყეთ,  
უკრაინაში ვიაროთ,  
მაგრამ სალოკათ კი არა,  
და არცა სამგლოვიაროთ!  
მხოლოთ ფიქრი, რაც მოგვივა,  
ერთმანეთს გაეუზიაროთ!

ბეთლემს, მღვიმეში მოგვანხოთ  
სად იშვა გალილეელი,  
სიმართლის მქადაგებელი,  
მტერთ ზარდამცემი, მძლეველი!  
(მასთან ოსებ ხომ იყო  
იმ უცხო ღამის მთვეელი).

ახლათ მიმიხვდით... იმაში  
ახლა-მარცვლები შესცვალეთ,  
მეორეს ადგილს პირველი,  
ამდენი ნულარ ეწვალეთ!  
დაიქმაცებით... შარადას  
ძალიან ნუ დაეძალეთ!

სიტყვას ბოლოში მიაბით  
რითაც თავდება გვარები,  
მაგრამ გვაზავა, გოთუა  
არა შევსე დანაბარები  
(შენდევია, აღარ შეაღო  
„ახალი სიტყვის“ კარები).

არც ჰქმე — აქ მოსატანი,  
სიოცხლე განამწარებო! **გაქნა**  
ვაშა! ნაუფი ვიგვეწვი **საქონელი**  
ამდენი ხანი შორისა,  
სახელი კიდევ ვისწავლეთ  
ჩვენთვის კეთილის-მლომისა,  
ზოგს ზაფხულის ვარდას, ბრუკვილის,  
სჯობაა შემოდგომისა!  
ბოლოს მოუღებთ ამდენხნის  
ზღაპრულსა ტუბილსა ძილობას,  
იუმბილის უმზადებთ,  
აღარვინ ვიზამთ ცილობას...  
შენც ხომ მიიღებ, ძამია,  
იმაში მონაწილობას?

ხარკოველი.



### ბოროსს შიკამბი.

(მისტვირული)

გასივდა გული ბოლმითა,  
ვერ დავეხოლე სევდასო,  
სიავით ხშირათ დასჯილი  
სული მიზოგს მოსვენებასო.  
ყურნი ურჩობენ სმენასა,  
თვალეში მხედველობასო,  
მაგრამა არც ერთ იმთვანს  
არ მივსცემ ამის ნებასო!  
ჯერ თუ შვამს მასმეც ცხოვრება,  
და ვერ ველირე ლხენასო,  
ვერ ავცი დღიურ კირ-ვარამს,  
და მუდამ ცრემლთა ღენასო  
მით უფრო მინდა სიოცხლე,  
ვებრძოდე ბოროტებასო...  
მით უფრო მინდა მოვეწწრა:  
ცხოვრების ღონის და შევებასო...  
ვიცი რომ გაზაფხულდება,  
ახლოა ზამთრის ბოლოო,  
გაიფურჩქნება ბუნება,  
აყვავილება მდლოო,  
ერთი დასახებეს ყიენას:  
„ჩვენ გავიტანეთ ლელოო“...  
იმ დროს მსურს მოჰკვედე — ეს ხმები  
საფლავში ჩაიყლოო!..

ირაკლი.



# ოსიენე თანაგზროგელო!

ამხანაგებო!

ყოგელს სგანს, ფაზიკურს,  
აკეს მისი მოხაზუღობა;  
სიერდე დიდი დე ზატარს,  
სიმისის მერ-საგულუღობა.  
იგოდეთ ზემო ნაწერი  
არს შენგენათ თქუღობა,  
ზატარს არსისი ქუღობა  
დიდის ჩატუღობა.

ყოგელრე ეს მისთვის მოგახსენეთ, რომ ჩენს  
ქურნალში საქმეთა ვითარება შეიცვალა:

კანონგატორებმა იმატა, ნაბჭუღმა სიტყვამილო  
ასი ყველა თქვენგანი შეამჩნევდა, მაგრამ,  
როგორც გამოკლიღება მიწენებს, ყველა თქვენგანი  
ჯერაც ვერ შეეგუო ახალ პირობებს. აი თუნდა  
მომისმინეთ:

ერთი მგერელი მთავარ დიაკონი, რომელსაც  
სულიერმა უფროსმა რიგინათ არ გუწაწილა მი-  
ცვალბუღის ვასენებაზე აღბუღელი თანხა, თორმე-  
ტი აბანი, ძლიერ განაწყენბულა და გეწერს წე-  
რიღს შეიღ თაბახ ქაღალდზე. იქ დაწვრიღობით  
არის მოხსენბუღი:

- 1) როღის იყიდა მოდღერამა თეღღარემ აღ-  
ნიწუღლი ბრველი, ვისგან დ რა ფასში.
- 2) რამდენი ხანია ის სოღველს „ემხაბურბა“.
- 3) რამდენი ქრთამი გიღო კურთხევის დროს...
- 4) რამდენი საეღუსიღო ფუღი გოღღანგა,
- 5) რამდენჯერ უწიღლა მრეღლა და მოითხოვა  
მისი გდაყენბა,
- 6) რამდენჯერ იყო პოღიციამი დრამა ფუ-  
ღის მისაღბათ,
- 7) რამდენი კაცი მოუღვდა უზიარბებელი,
- 8) რამდენჯერ უქამია მარბვბა,
- 9) რამდენჯერ მოუტყუბებია თითონ წერიღის  
ავტორი და სხვა ათასი ამგვარბი.

ერთი სიტყვით, წერიღი რომ უღვეღლათ და-  
იბჭუღოს, მარტო მის დასკორღება იორი ნომერი  
ჩენი ქურნალისა. ეს კიღვე არაფერი! პატიეკეზუ-  
ლი მთავარ-დიაკონი თავის ავტობიოგრაფიასაც  
გვბირღება და იმღელი უნდა ვიკონიოთ, არც ის იქ-  
ნება თეღღლორესაზე ნაკლები, სიერციით მიხიცი თუ  
შინარსით არა.

იკონიეთ სახეში, ძვირფასო თანამშრომენო,  
რომ ასეთი დღაკენბი და მთავარ-დიაკენბი ერთობ  
მრავალ არიან და ჩენი გავბუღი ერთად ერთია.  
ამიტომაც „ჩენგან დამოუკიდებელი მიზნისა“ გე-  
მო ასეთ წერიღებს ბუხარში გოგზანით და წარ-  
მოიღღენიეთ სარედაქციო კალათის ღირსადე თ არა  
გდღით.

მაშ რაა ჩენთვის საჭირო? აი კითხვა! აი გე-  
მოკნან!

თუ თქვენ არ იწყენთ და არ იუკადრისკენბით  
მაქეს პატივი მოგეთ პირველი გაკვეთილი კონს-  
პოდენტობისა. წინასიტყვაობათ მოვიყენებ მზღლად  
იმბს, რომ პირობების მიხედვით:  
წერიღს უნდა ჩამოშორდეს  
უსარბგბლო, მეტი ბარგი,  
გრძელი სიტყვა მოკლეი ითქვას,  
და შირიცი დარჩეს კარგი!  
ეს პირველი მცენება საჩენო პროვინციალური  
წერიღებისთვის. ამასთან ზედმეტათ მიმანჩია ლე-  
პარაკი ფაქტების სიმბართლისა, ანუ სისწორის წე-  
სახებ, ვინაღდან ეს ყვეღასათვის ცხადი გეონი. მაშ  
ამგვართ:

სიმართლეს უნდა სიფრთხილო,  
სიტრუეს განდრეკიღობა,  
აზრს სიმბარტიე, სიმწვაგე,  
სიერცეს კი შეტრეკიღობა.  
ცხადი სარბიენციალურ ცნობათა მოსაწოდებ-

ლათ ყვეღაზე უფრო სავარგისი ფორმა ეს დგეგმე-  
ბაა, მაგრამ დგეგმების შედგენასაც ხეჩი უნდა და-  
აი მეტ აქედან დაღრწყებ ჩემს პირველ გაკვეთილს.  
დღემეპაც შეიღობება იყოს დიდი და პატარა,  
მაგრამ თეღვეღლავს უბირატესობა პატარას ეღღვე-  
რამოღენიმე სიტყვით უნდა გამოითქვას ამა თუ იმ  
შემთხვევის მთელი ჩონჩხი, ან სული. ეს არ არის  
ადიღლი საქმე, მაგრამ დროა ახლი სიმინღელსაც შე-  
ვეციოთ ვინაღდან დგეგმის აზრი ხშირათ გავრეკ-  
ველი შეიღობება დარჩეს. ამისთვის თითოეულ დგეგ-  
მეს უნდა მოჰყვეს თან (რასაკერეღელია რედაქციის  
საყურადღებოთ) სრული განმარტება. ეს აუღღღ-  
ბელი საქმეა.

აი წარბოვიღღინოთ, ვითომც თფიღისი სღვეს  
შორაპნის მბზარში და მე როგორც ერთგული კო-  
რესპოდენტე ვავზანეი ცნობებს ოკრიბულ გავბეთში  
ადღიღობობრივ მამავ-ხამარის შესახებ

თფიღისი მთელი ქაღაქი ახლად აღმოჩენილ  
„ლიტერატურულ პანამის“ შესახებ ლამბარკობს.  
მოსაღღორტელია დიდი ამბები.

**მანმარტბბა.** აჰ დღემეპში აქ ბოროტეს სენსაციური  
ამბავი მოხდა, არტისტული საზოგადოების დარბახში შე-  
იღღროს, ტრამავოს დრეჭტრამბ ბატალი წიოღება, ვერ-  
და ახლად გრთ-გრთი მისსანისა და რამდენიმე „ლიტერატურ-  
ტორის“ მოქმედბეს უწენი არიან: ხმოსანი ბირზოვიცი (უკვე  
რამოღღენიმეჯერ ცნობილი თავისი ავთიღლოქმედბითა და  
მწწრღღებია ლ. სოფიანი და ვ. ნავრუსკი, ამათ, (ხმოსანი  
ბირზოვისი შეწემობით) პირობა შეუჭრავთ ტრამავოს საზო-  
გადოელ-სთან და მწმმ. თეღში მიუყ დღათ მისთვის ყალბი  
და პატიოსნება, გამოუღიეთ გავბუღი, რომელაც უნდა დაე-  
კო მწარბოვბელთა ინტერეებში და მფარვეღობა გავიწო კა-  
პიტალი ათვის.)

**თფიღისი.** „ლიტერატურათა პანამის“ აღმო-  
ჩენამ უკვე გამოიღო ნაკოფი. შეტკეპბა მოუხდა ორ  
ბურჯს სიმბოზობლისა ჩენთვის. ბრძოლა ცხარე იყო,  
გაკაწრულია ერთი, სხედღობარ ცნობილი პ. გო-  
თუა.

საქართველო

ეპიკური სტრუქტურის ჰომოლოგიური სტრუქტურის, სურათებიანი კურსალი

# „მათრასი და სალამური“

წელიწადში ღირს 5 მან., ნახევარი წლით — 2 მან. 50 კ., ერთი თვით — 50 კაპ.  
მიღება დასაბეჭდი ვანკალებები: პირველ გვერდზე სტრიქონი 20 კ., უკანასკნელზე — 10 კ.

დროებითი რედაქციის ადრესი: Тифлиси, Типография Т-ва «Промта» Василию Болкадзе.

## „ეკიდება შრომის“ სტამბაში

და ბერეკეთე ტაყსაგანებით მსურველთ:

- 1) „ეშმაკის მათრასი“ 1907 წლის 13 ნომერი ერთად შეყვრილი. . . . . 1 ზ. 30 კ.
- 2) „ეშმაკის მათრასი“ და „მათრასი“ 1908 წლის, 36 ნომერი ერთად შეყვრილი 2 — 50
- 3) „ალმანახები“: აკაკი, ეშმაკი, ჯოჯოხეთი, ეშ. მათრ., და ტარტაროზი, — სულ 10 ნომერი ერთად შეყვრილი — 50
- 4) „ეპისტოლე“, თხზ. მოქმედებიანი ღრამა ე. ნინოშვილის მოთხრობიდან 3. ირეთელისა — 20

ვინც პროვინციებიდან გამოიწერს და ღირებულ ფასს გამოგზავნის, ფოსტის გასაგზავნი ფული არ გადახდება.

მსურველმა უნდა მიმართოს „შრომის“ სტამბაში, ვასო ბოლქვაძეს. ფულის მაგიერად ფოსტის მარკების გამოგზავნად შეიძლება.

13 დეკემბრიდან თფილის გამოლის სალიტერატურო ეურნალი

## „საზივი“

მიღება ხელის მოწერა 1910 წ. თფილისში: ი. კალაძის სტამბაში უნდა მიმართოს ქუჩა № 6 და ვ. კალაძისთან წიგნის მაღაზია ილიაძისაში კარასი ქუჩა № 9 პროვინციაში — ქ. თაისში — წიგნის მაღაზია — „იერეთის“ ის. კვეციანისთან. საქართველოში: რ. ბ. შავში — ბ. მასარქისთან. აჭარაში — ბ. თაღაყიშვილისთან. ქუთაისში — გ. სურგულაძისთან. ჩხატურაში — ს. თაყაიშვილისთან. ხაზასთაში — გ. დამთაყვისთან და სხვ.

წერილები და ფული ამ ადრესით უნდა გამოგზავნოს: Тифлиси, Типография „Печатное дело“ Белишиновская № 6 Полиевкту Ант. Каландадзе.

**(განმარტება.)** ღრად აღმავლითგებლი სანახაობის მოწაე გზად ქართული საზოგადოება გასული კვირის წარმოდგენაზე. „საკავახივს“ თანამშრომელი გ. დიასამიძე თავს დასხმა „წოვია რეზ“-ის რედაქტორს პ. გოთუას და შეურაცხლოდა მოაყენა, ანუ უკეთ ვთქვით გალახა. ამ საქმეზეარო მოვლენის მიზეზით ასახელებენ გოთუას გაზეთში დატეხილ ცნობას, სადაც აღნიშნულია მოვლენის რედაქტორი აქვს. თხოვნისათვის როგორც მონაწილე დაწერილია სინდიკატისა.)

**თფილისი.** ქართული თეატრის სცენაზე კიდევ გამოჩნდა ერთი შემთხვევითი კომედა ანუ კომედიანი ღრამა. ორი დღეზედღე მოსჩანდა სალონის რვა საათიდან, ვიდრე ნაშვადამევის პირველ საათამდე. შემდეგ მიიშალა და ვგონებ აღარც გამოჩნდება.

**(განმარტება.)** ეს მკაცრ ცნობა შეეძება ვიღაც კილანის ახალ ღრამას „სამეგრელოს მთავარს ღრე ვანს“. ამ ამბოდენ მანი კილანია ამ „ღრამას“ 16 წელიწადს სწავლობდა. იგი ეს მართალია, დღი ვერაფერი შეგვიძლია ვანუგეშოთ ანტორს და საზოგადოებას, თანახმად ჩვენი თანამედროვე დრამატურგების დღი უმრავლესობისა მანი კილანისა და მათარსი ხოცვა ულტებსა, კვილ-ბდავილსა და მანაშვილს გადახდაში ჰგონებდა, მოქმედ პირობაგან დაბოლოს სცენაზე ერთადერთი გადარეული ღრეანი დაქრანა. ერთი ხანჯალთი მოკლა, ერთი თოფით, ერთა მოიწაბლა და ერთი ხელით დახაროილ იქნა. სიმართლე უნდა ითქვას ღრამას ღრეანიებზე ბევრი აქვს. მაგალითად ისა რომ უპარტოა და უშიშარ სოა. აღსანიშნავია ისიც, რომ ერთიქის განმარტება უნდა იქნას რომელიც შემოქმედობით ნიჭს ბოლო მოქმედების ღრეანიზე.)

მე ბევრი მაგალითების მიყვანა შემეძლო, მაგრამ მგონია ესეც კმარა დღეს დღეობით და იმედი მაქვს ჩვენი მჭირფასი თანამშრომლები ღრეანიულით იხელმძღვანელებენ ამ მკითე დარეობით. ამგვარათ ვინც უფროთ იღო ეს დარეობა, ვინაც გაიგო ეს თხოვნა წრეველი დღეის ამირე მე იმითათვან მოკლეს და მწვევე წერილებს ველი.

ეშმაკი.

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდათ

კ. კ. კანდელაკისა

# კომპოზიციისა

თეორია, ისტორია და პრაქტიკა

წიგნის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ნაღდ ფულზე შემდეგის ადრესით: Тифлиси, Типография Шрома В. К. Болкадзе.

ვინც არა ნაკლებ 50 ცალისა გამოიწერს, დაეთობა 25%.

ვისაც სურს პროვინციებიდან თითო ცალი გაიწეროს, შეუძლია გამოგზავნოს შედი შაურის მარკები და ამ ფაში მიიღებს თავის ადრესზე.



### შორს მხედველობა.

ბედი. შეხედე ერთი რამოდენა კული აქვს. ამ წუთულ ვარსკლავსა!!!  
შორს-მხედველი. წარმოიდგინე, მე იმასაც კი ვაშენე, თუ როგორ იქნევეს კულსა.



### ვეღრეზა.

მოდღარი. მეუფეო ზეცათო! შეშინღე შეცოდება ჩემი და ისეთ გრძელ სანთლებს დაგინთებ, რომ ზეცას უწიოს...

რუსული ზან.

(პეტეფიდან)

მე მიყვარს, მიყვარს! იმომ ამ ქვეყნად  
ჯერ კიდევ არის არ ჰყვარებია—  
იმის შეესწორე ჩემი ცხოვრება  
მისთვის ვადღერე მე სიმება.

მე მიყვარს ქალი, ის მომავლადი  
ვისაც ჰგონია, სასტიკად სცდება,  
ის თვით დნობის ასული არის,  
სახელად ჰქვინ თავისუფლება!

მაგრამ ტურფას დაბადებინდნ  
დასდევს ბურუსი, ვით ბნელი ღამე—  
მე მიყვარს მინც, ვაპ ჩემსა ღმერთსა  
მხოლოდ სიხმრებში დავინახავ მე!..

და აი, დღესაც სურნელოვანთა  
ყვავილთა შორის მჩვენდა მე ის...  
დავეცი მისთა ფერხთა წინაშე  
მსურდა მიმედენა კონა ყვავლის.

მაგრამ, უცხად, მახვილთა ხელში  
წინააღმდეგა სასტიკი მტერი,  
იელვა ხმალმა და იმავ წაწში  
გადაიბასრა ჩემი კისერი!

და ნაცვლად ტურფა თავიგულისა  
თავი მიუძღვერე ჩემს ღმერთსა, მკვდარი,  
იმის წინ ვედღე, როგორც ძვირფასი  
სიყვარულისა მე საწინდარი.

გ. ცამბარელი.

შავი ქალაქი

ჭიათურა.

I.

რადგან მუდამ დღე აურაცხელი ვაგონებია  
დასატყირთავი და კაპიტალისტებს მუშები არ ყო-  
ფნით ბ.ბ. მელიტონ-იანკო პოპონდოპოლოების  
გიორგი ქურდაძის და ს. ლომიძის ენერგიული მე-  
ცადინეობით ძლივს შედგა მეორმოცდა ათე ჯგუ-  
ფი (არტელი) მუშებისა. მუშაობა დღე და ღამე, სა-  
ქმე და უქმე შეუწყვეტილად სწარმოებს. სამუშაო  
პირობები 1905, 6 წლებთან შედარებით ძლიერ  
გაუმჯობესდა. სამუშაო ხელ-ფასმა აიწია, კაპიტა-  
ლისტები ძლიერ უმეაყოფილონი არიან ამგვარი  
მდგომარეობით (კ. თუმანიშვილს დებუტაციას უგ-  
ზანინა დახმარების სათხოვნელად). ყველაზე უკეთ  
მოწყობილი „არტელი“-ს წევრი აკეთებს თვეში  
2 მან. და 17 კაპიკს, მოსალოდნელია 2 მან. და  
27 კაპიკზე ავიდეს. მუშები ამბობენ: „თუ ასე წა-

ვიდა საქმე პროფესიონალური კავშირებისა სწავა ამ  
გვარები სრულიად ზედმეტი იქნება ჩვენთვის“.

დარვეთში, ანტეგრანის კომპანიის ქარხნის  
მართველმა ტაბურიოვმა განცხადებები გამოაკა,  
რომლითაც აუწევებს მუშებს, რომ ზოგს იმათგანს  
ჯამაგირზე მიუზაბა 25% ზოგს მოუკლო 20% და  
ზოგს კიდევ უცვლელად ადუტოვა. მართალია გან-  
ცხადებებში სტატისტიკურად არ არის აღნიშნული:  
უმრავლესობას მოაკლდა თუ მოემბა, მაგრამ გუვი  
არ არის, რომ უმრავლესობას მომხატებული ექნება  
ჯამაგირები. ტაბურიოვის აზრით ამას საერთოდ დი-  
დი სოლიდარობის შექმნა უნდა მოყვეს მუშებში,  
თუ რომ რასაკვირველია „კატატროფა“ არ გა-  
მოიწვია.

იგ. ბეე—ჩ ფუტკარაძეს მუშები საზღვარ გა-  
რეთ აზგანინან ენაზე რაპორტის გასაკეთებლათ.\*)

როგორც გავიგეთ ბ.ნ. გ. ნ.—ს ჯერაც არ  
მიუღია საბჭოს წევრებისაგან ის სამისი მანეთი „პო-  
სობიე“ რომელიც აღუთქვეს „ბანკი“-ს საშვლებით  
კერძო თათბირზე.

თუ აქავგრძელებულ ხმებს დავუჯერებთ, ცნო-  
ბილი დრამატურგი ს. გულაშვილი აშხადებს 4  
მოქმედებინა დრამას „შიშვილ“

შავი ემბაკი.

ეპისტოლე ემბაკისადმი

საკითხავი მმორა.

ეშაკო, ოსურგეთიდან  
ჩამოვარე გურია,  
და რაც ვინაღუ თვალთა  
გამამო ზეი შუფურია

ძალი.

ჩემო ბიძია, ემბაკო! იქნებ არ იცი, არ გინა-  
ხავს და არც გსმენია, რომ აკეთის საზოგადოებაში  
არის სოფელი ერთი და რომ იმა სოფელსა ეწო-  
დება ქანჭათი. ძველთაგან ასე გამიგონია და შენც  
ასევე მსურს მოგითხრა—თუ ეს სახელი რისთვის  
დაურქმევიათ მისთვის.

ამ სოფელს თურმე არ ყოლია არასოდეს არც  
თავილი, არც აზნაური—და რაკი არავინ იყო მათე  
შემასტოტურებელი, ერთი ერთმანეთს ერეოდნენ,  
ჰქონდათ დავა „ქანჭალ-ქიქვინი“.

ქიქინ-ქიქინი, ქანჭალ-ქანჭალი და ამ

\*) სასიამოვნოა მუშების ასელი გულშემატიკობა  
სნეული აზნავისადმი. მართალია ენის ბოძიკი დიდი ნა-  
კლი არ არის, მაგრამ მაინც უფინობა სჯობია.

ემბაკი.

სოფელმაკ შვირჩინა ეს ორი, კარი და დაერქვა მას ჰანჭათი.

შენც იცი ჩემო კეთილო, ჯოჯოხეთის ღირსო, რადუნაო! ამ ქვეყანაზე ყველაფერი წარმოვლია. ამ სოფელსაც მოვლინა ბატონებმა დეკანოზისა ყმა გოგადებნი

ხო და ასე, მოვიდნენ თუ არა, ნახეს ქვეყანა უბატონო და ებატონენ მას. რა გინდა, რომ ამ ,,დეკანოზებმა“ არ გააკეთეს, არ იყო ერთი სისაფლაოს მეტი ეხლა ოთხია. არ იყო ერთის მეტი საყდარი—იმამაც იბატოტა. ჯერი მიდგა ეხლა სკოლაზე. უმეტესობის განაჩენი იყო დაერსებინათ ერთი სკოლა. მაგრამ ვარაღი არ იყოლასიანი. დეკანოზებმა სხვაფერ ბრძანეს, სხვაფერი ინებეს. დელოკათ გამჭირახობა და სამართალი! ერთს ორი ჯობსო, შევავაგონეს და მივავათინეს. მაგრამ ერთი სკოლა საღაც გინდათ იქ წილეთ, მეორე კი ჩვენ დავიდგით იქ ტალახშიო. მოახსენებენ დეკანოზებს სოფელულები: ორი კარგია, მაგრამ არ გვაქვს მაგის შეძლება და თუ შევიძლებთ, ავაშენებთ მეორესაც, ზერივე დავდგამთ ცილად ავდილავ, მართალი არის თქვენი პიტიონება შეწყვილია ტალახს, მაგრამ ჩვენ... არაფერიო ბრძანებს, ლაერენტი ლევანიჩი თავი დეკანოზი მიკატანი. მასთან მეღუქნე თუ გინდათ რომ ტალახი არაფრათ გამოიგინდეთ, პა, ვადაკარით ქაჰის ოტკა--ნამდილი სპირტია... მე ხომ არა მსურს, მარტის რომ სკოლა დაედა ჩემი ბუნის გვერდზელო, ბატრი ნიკოე მენახარება, ლელს მწერის ამატეოა.

ვადაკრეს და სადღერძელო, სათითაო გაჩინეს, ზარბაღეც კი აღდგარძელეს წყვილიც არვის შვირჩინეს!

და ამ რიგათ ერთის ნაცლათ ორი სკოლა გაიჩინეს

მოდ ნუ გაგიხარდება, თუმც ძრიელ ბერს სწყენს ასეთი ჰანჭათური ჭიკჭინ ჰანჭალი, მაგრამ ჯოჯოხეთი იციანის. ერთი სკოლა მეორეზე სულ რაღაც ასი საენიდი არას დაშორებულნი, მეტით არა—ერთი ტალახშია და მეორე კოხტა გორაკზე, მაგრამ ამას მოყვება შური, მტრობა, დანოსი, დასწენა, დაბზღებდა და ამით ჯოჯოხეთის შვილები გამრავლდებიან, მაგრამ ან კი როდის იყო, რომ დეკანოზები სამოთხეს უზნადებდნენ შვილებს.

ძაღვ.

მიკულე ლექსიონი.

(აბაზის ს.ბოკაქლოსითვის)

- აბაზა—პოლიციის აზრით რევოლიუციონერები ზუღე, სინამდვილათ კი კარგი სათლელი დღმა.
- აფთიაკი საცდელი დაწესებულება.
- ბანკი—მემამულეების გასაკოტრებელი მანქანა.

გინება—პოლიციისებური საღამი. დაუსრულებელი საქმე—გამოძიება. კომბის საჩივრისა მამა ჩოჩის შესახებ.

დანოსი—მოკითხვის ბარათი პოლიციისადმი, „არა საიმედო“ პრისა, რომელმაც რთომიე აწყენინა ბარათის ავტორს, მოკლე ბიოგრაფიით.

„ეშმაკის მათრახი“—(ტურნაო)—მამა მელიტონ ჟვანიას ნერვების ამშლელი ქოლადი.

„მათრახის“ კორესპოდენტი—„გამათრახებულების“ აზრით უსაქმო დასაზო მჯღაბნელი.

ინიციატილობა—ღვინის სმის წამოწყება, ანუ ბახუსის ხშირი თაყვანისცემა მასწავლებლის მიერ.

ინტელიგენცია—უმოსაქმოთ მოხეტიალე ჯიშის ხალხი.

მოწვეუ—ორივენი ცხოველი მიიმუნის ჯიშისა, რომელიც არ საჭიროებს აღმანათლე მოპყრობას ზოგიერთ პედაგოგის აზრით.

„პოეტი“, ანუ ევრემ მაქალითაი—ბაძი დადიანის სამკურნალოს პირველი კანდიდატი.

სამება—კონსტანტინე, ბაგრატი და დიმიტრი. ცილორო—ბანკის მოხელეების სასაკლაო შემოდგომაზე.

პრავტ ეშმაკი.

წერილში რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო! „მთ. სალ.“ 28 ნომერში მოთავსებული იყო ჩემი წერილი, საღაც სხვათა შორის ვგებოდი დათოვს და მისი მოქმედება გამოვანხედერ. ბ. დათოვ ახალღობელს იმ წერილში თავისი თავი უცენია, იქ აღნახულ დაქტები „სახიზლარ ცილის წამებათ“ მიუწენვია, რისთვისაც მიწვევს სამედიცინო სამართალში.

მე დიდის სიამოვნებით ვეთანხმები ბ. დათოვს ასეთ სურვილს. ჩემის მხრით მედიკორებათ ვასახელებ. ბ. ბ. კოწია კანდელას, იუსტინე ხონელიძეს და სვე. გვიჩიას მედიკორებათა განაჩენი აუტომატლათ გამოცხადებულ უნდა იქნას მათთან სალაშქროში.

პროვინციელი ეშმაკი.

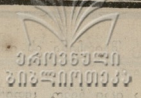
ბ. რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ დამიწოწოთ, რომ კორესპოდენციები, მოთავსებულნი თქვენს პატონკემულ ეურზულ „მათრახ-სალამარ“-ში „პროვინციელი ეშმაკი“-ს სვედონიით მე არ შეეცდებიან და არც არავითარი დამოკიდებულება მაქვს „მათრახ-სალამარ“-ს რედაქციასთან და მით ამასწორათ უსამოვნობას ზეგვიერთ პირთავან.\*

მარნის ორკლასიანი საშინისტრო სკოლის მასწავლებელი ბ. ასათიანი.

ბატონო რედაქტორო! რადგან მე იძულებული ვხები, სხვა და სხვა მიზეზებისაგან, პირადათ არ გამოცხადდე ჩემსა და დღეჯიხიანის ქსენონ აფთიას კომიტეტებს შორის დანიშნულ სამედიცინო სასწავლოში საქმის განხილვის დროს, ამიტომ გთხოვთ გამოაცხადოთ, რომ ჩემ რწმუნებულათ ვასახელებ ივლიანე მაღალხის მე ჰეთერულს, რომელიც დიკავს ჩემ მიერ წამოყენებულ ბრძლებებს.

კიკოლა ბიტი.

\* „მათრახ-სალამარის“ რედაქცია ამოწმებს, რომ ბნს ასათიანს არ ეკუთვნის აღნიშნული წერილი და არც ჩვენს რედაქციასთან ექვს რაიმე დამოკიდებულება.



წელიწადი

1910 წლისათვის

№ 1049

მიიღება ხელის მოწერა  
უთველ-პერიოდულ იუმორისტულ ჟურნალში



# მათრასი

და სალაბური

სოციალ-დემოკრატიული იუმორისტული ჟურნალი

ვინც ამ თავიდან გამოიწერს ჟურნალს და მთელი წლის ფასს შემოიხდნს ავეის-  
ტოს პირველ რიგებში ჟურნალთან ერთად

## პრემიათა გააზრახვა

# ახალი პრემიული

ამ კრებულში მოთავსებული იქნება: ლექსები, მოთხრობები, აუთობიოგრაფიული ნაწარ-  
მოები და სხვა. როგორც ორგანიზატორი ისე სათარგმნი.

წიანი 300 გვერდიანი იქნება, მოწარმდით ფორმატის და ელვრება 1 მ.

მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი ახალგაზრდა მწერლები და პოეტები.

ჟურნალის ფასი მთელი წლის სრულად უნდა აუთომატურად შემოიხდნს პირველ  
იანვარამდე. ვინც ამ დრომდე სრულად ვერ შემოიტანს პრემიას ვერ მიიღებს. ფულის შემოტანა  
შეიძლება ნაწილ-ნაწილად: პირველად 2 მ. 50 კ. დანარჩენი 2 მ. 50 კ. პირველ იანვარამდე.

1910 წლის 1 იანვრიდან ჟურნ. „მათრასი და სალაბური“ გამოვა იმავ შა-  
ნაბრით. რედაქცია ეცდება გააუმჯობესოს ჟურნალი. მონაწილეობას მიიღებენ:  
ახანა, ბლაგოვიჩი, განჯას-კარელი, კუშკია, გოჯაძეშვილი, ზომბერი, თურქოლი,  
ბიბილაძე, ასანაძე, კვარცხელია, მაჭავასეაძე, პატუნა, ტ. რამიშვილი,  
რუსაძე, რუსთაველი, ტყეშელაშვილი, ფონ-ტეფი, ქუთაშვილი, შხანკელაძე და სხვანი.

ჟურნალი წლიურად ღირს 5 მ. თვიურად 50 კ. ცალკე ნომერი 10 კ

ფულის გამოხატავანი ადრება: Тифлиς Типография Т-ва „Шрома“  
Василию Карамановичу Болквалдзе.